

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

عامل : متن قوانین - تصویب نامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی - مذاکرات مجلس سنا
اشبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخشنامه ها - آگهی های رسمی و قانونی سوالات

شماره ۱۶۸۳

شنبه ۷ آذر ماه ۱۳۲۹

سال ششم

شماره مسلسل ۸۳

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۸۳

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه ۲۵ آبان ماه ۱۳۲۹

فهرست مطالب :

- ۱- تصویب صورتجلسات ۲۲ و ۲۳ آبان
- ۲- بیانکات قبل از دستور آقایان حاذقی - شوشتری - کشاورز صدر
- ۳- طرح گزارش کمیسیون دادگستری راجع به تصفیه کارمندان و تصویب آن
- ۴- طرح گزارش راجع به حقوق بازنشستگی افسران و درجه داران و افراد ارتش
- ۵- ختم جلسه بعنوان تنفس

مجلس ساعت نه و بیست دقیقه صبح ریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورتجلسات

۲۳ و ۲۴ آبان

رئیس - صورت اسامی غائبین جلسه قبل قرائت می شود

غائبین با اجازه آقایان : شکرانی - عباسی -

منصف - فرامرزی - ابتهاج - دکتر سید امامی -

ممدل - دکتر شایگان - طباطبائی

غائبین با اجازه آقایان : محمودی - دکتر

مصباح زاده - آصف - سنندجی - اکبر - تیمورتاش

اقبال - پناهی - تقة الاسلامی - محمود ذوالفقاری

کاظم شیبانی - خزیمه علم - خسرو قشقانی

دیرآمدگان بی اجازه آقایان : مهندس جادوهای

مسعودی - ابریشم کار - شهاب خسروانی - هراتی

ناصر ذوالفقاری - کهد - سلطانی - جواد مسودی

پوهین مذاکرات مشروح مشاهد سومین جلسه اردوره شانزدهم قانونگذاری

اداره ثبت و نشری و تحریر صورتجلسات

آنروز آقای حاذقی خودشان آمدند و در این جا بیاناتی فرمودند که خودشان مسافرت کردند و دور دنیا را سیاحت کردند و حالا باید اسمشان را هم بجای حاجی حاذقی حاجی سیاح بگذاریم. خود ایشان غیبتشان بیش از همه آقایان است ولی این دلیل نمیشود قربان. آئین نامه صد درصد باید اجرا بشود تا مردم بفهمند وضعیت چیست و آقایان هم تکلیفشان را بفهمند (صحیح است).

رئیس - با همه این تأکیداتی که شده الان برای رأی عده کافی نیست که صورت مجلس را بتوانیم تصویب بکنیم با آقایان اخطار شده و تلفن هم شده و در مجلس هم اعلام شده ولی عده کافی نیست آقای اردلان بفرمائید.

اردلان - بنده در جلسه گذشته که دو روزدهم مطرح بود يك عرایضی کردم که در اینجا اشتباه چاپ شده بنده ماهه ۱۳۲۸ نظامنامه را خواندم و آنچه که اینجا چاپ شده اشتباه دارد. استدعا میکنم که تند نویسی تصحیح بکنند.

۲- بیانات قبل از دستور آقایان : حاذقی شوشتری - کشاورز صدر

رئیس - چند نفر از آقایان اجازه نطق قبل از دستور خواسته اند. آقای کرکانی (جمعی از نمایندگان) نیستند (کشاورز صدر) - نوشتشان را بنده داده اند (آقای شوشتری) (جمعی از نمایندگان) - ایشان هم نیستند نوبت آقای حاذقی است. بفرمائید.

حاذقی - پیش از اینکه مطلب امروز را عرض بکنم راجع بتذکری که همکار محترم آقای نورالدین امامی فرمودند. راجع به آنهم يك توضیح مختصری دارم. عرض من دائر بر این بود که ایشان وسایل رفقا راجع باصلاح کار مجلس باید علاوه اظهار علاقه بکنند اگر من بمسافرت رفتم البته این مسافرت برای کارهای مملکتی بود و مطابق تصویب نامه هیئتدوات (چند نفر از نمایندگان) - چه کاری ؟ شرکت در کنفرانسهای بین المللی بود بدون اینکه دیناری صندوق دولت بابت مخارج فوق العاده و خرج

سفر و غیره و غیره بعد من حاضر شدم که این کار را برای مملکت بکنم در کنفرانسهای بین المللی کارورم و نو در موتور و در پاریس و در هلند و انگلیس کارهای بشایندگی از مملکت سکرم بدون اینکه ضروری بصندوق دولت بخورد (نورالدین امامی - مردم ما را انتخاب کرده اند که بیائیم اینجا کار بکنیم نه اینکه برویم هلند) اجازه بفرمائید همان کاری که آنجا کردم اثرش شاید بیشتر از کاری بود که در اینجا می کردم . (امامی - وظیفه ما غیر از اینست) برای اینکه اینجا هم من عضو کمیسیون خارجه مجلس بودم در آنجا بودم باز بنفع مملکت در این کنفرانسها از حقوق و منافع همین مملکت و ملت که جناب عالی نماینده اش هستید دفاع می کردم و این کار من نه تنها جای تل کراین جوری که فرمودید نیست بلکه شایسته تمجید و تحسین هم هست چونکه عرض کردم پولی از صندوق دولت خارج نشده و من هم یک کار مهم مملکتی را انجام دادم که در صورت مجلس کنفرانسها موجود است که من بنفع مملکت آنجا همیشه از منافع ایران دفاع کردم و این موضوع هم چیزی نبود که من خودم بیایم و اگر هم نمی فرمودند بنده عرض نمی کردم و موقعی هم که یک وکیل نیست اسمش هم در جزو حاضرین مجلس نیست و او از همه مجلس هم کم می شود ولی آن روزهایی که من این جاهستم و در ایران بودم مثل جناب عالی در دوره های ۱۴ و ۱۵ همیشه مرتب حاضر کار بودم و هر وقت هم در ایران بودم در تهران هستم ملاحظه می فرمائید که اول وقت در مجلس شورای ملی حاضر هستم و هیچ جلسه ای نبود که بهیچ قدری و بهانه ای تأخیر بکنم یا از جلسه بیرون بروم و جلسه را از اکثریت بپندازم و این عرضی که بنده پریروز کردم لازم بود یک توضیحی بدهم که چون همیشه درباره حرفی که زده میشد یک سوء تعبیرهایی هم میشود در اینجا یکی در روز یا دوسه روز پیش ظاهر آیتا بتصمیم دولت برنامه های رادیو های خارجی از رادیوهای ایران حذف شده ، این اصول مورد کمال مسرت و خوشوقتی همه ماهاست بجهت اینکه ماهی چوقت میل نداریم که دستگاههای سیاسی و اجتماعی مملکت ما وسیله اجرای متوبات خارجه باشد برای ما خارجی خارجه است ، فرق نمیکند ، هر یک از کشورهای خارجه ای ما هم دیگر ممکنست یک سیاست های خاصی داشته باشند که ما که دولت و مملکت ایران هستیم صلاح نیست واسطه و عامل اجرای هیچیک از این برنامه های آنها باشیم ، در ایام جنگ برنامه هایی از کشورهای خارجه در ایران اجرا میشد و ما هم مکرر اعتراض میکردیم ، خوشبختانه در زمان حکومت آقای حکیم الملک این برنامه های فرهنگی و غیره و غیره حذف شد ولی دومرتبه معمول شده بود که یک برنامه هایی از صدای امریکا و صدای انگلستان از رادیوی تهران منتشر میکردند که آنهم باز مورد رضایت مردم ایران نبود زیرا کم ممکن بود در آن برنامه ها آنها نسبت بسیاست خودشان یک نظرهای خاصی داشته باشند که با مصالح ملت و مملکت ایران وفق ندهد . آنهم این دوسه روز نشود و ما کمال مسرت و خوشوقتی را داریم بنابراین آن هرایزی که بنده پریروز کردم هیچ مربوط باین انتصاب جدید نبوده و عقیده شخصی من

بوده مخصوصاً پس از توضیحاتی که در این سرفاخر من از اشخاص ایرانی ملاقاتنده آب و خاک شنیده بودم و عرض کردم و باز هم در موقع لازم با دلایل و استدلالهای منطقی این جا عرض می کنم و سایر همکاران مجلسی هم در این مورد اگر ضرورت داشته باشد تذکر می دهند اما موضوعی که بنده آنروز اشاره کردم راجع باصلاحاتی که برای رفع نواقص امور حج لازم است از طرف دولت ایران بشود من خواستم اینجا عرض همکاران محترم برسانم که مجلس به خواهد از دولت که این تقصیر را برطرف بکنند و اولاً این نکته را باید عرض بکنم که ما مسلمان هستیم و دین رسمی ایران دین اسلام و مذهب رسمی ایران هم مذهب اثنی عشری امامیه است . (صحیح است) بنابراین این آقایان تصدیق می فرمایند که عمل حج و انجام این فریضه یکی از کارهایی است که جزعلا بفق و لا یتجزای دین مقدس اسلام است (صحیح است) و به هیچ دلیلی اهم از سیاسی یا اقتصادی و غیره و غیره نمی شود نسبت باین موضوع اظهار عدم توجه کرد و آنطوری که شاید و باید نسبت باینکار مراقبت نکرد البته این متن آیه شریفه و نص صریحی است که و لله علی الناس حج البیت من استطاع الیه سبیلاً من کفران الله فنی عن المالمین خداوند عالم این حق را به بندگان مسلمانش داده که هر کس استطاع شد توانائی جسمی و مادی و معنوی داشت باید در عرض یکبار مشرف به شود بزیارت بیت الله الحرام و در آن مجتمع بزرگ اسلامی که تمام برادران مستطیع اسلامی . از اقطار کشورهای اسلامی آنجا تجمع می کنند شرکت بکنند و عظمت و بزرگی اسلام و توسعه و نفوذ قلمرو اسلام را با چشم ببینند و ضمناً هم با رجال بزرگ اسلامی که مشرف می شوند به بیت الله الحرام در آنجا تماس بگیرند و راجع بصالح بین المللی اسلامی با همدیگر اظهار نظر بکنند . گاهی یک کسانی ایراد میکنند که یک اشخاصی که می روند بیکه یول مملکت را خارج میکنند بنده پریروز در روزنامه اطلاعات خواندم که در حال حاضر در حدود یازده هزار نفر ایرانی در فرانسه بسر میبرد . از این یازده هزار نفر شاید دوهزار نفر سه هزار نفرش محصل باشند و مطالبه بکنند بوی کارهای مملکتی صرف وقت بکنند باز میماند هفت هشت هزار نفر که دائم از این مملکت یول مملکت را میبرند در کشور فرانسه برای عیاشی و خوش گذرانی و رفع خستگی یول مملکت را میبرند خرج میکنند بنده عرض میکنم که وقتی امر دایر است که از یک مملکتی هفت هشت هزار نفر برای تفریح بیک کشوری برود چه عیبی دارد که سالی دوسه هزار نفر هم از کسانی که مستطیع هستند و معتقد هستند و مایل هستند که بروند بزیارت بیت الله الحرام ، بروند و یولی هم ببرند . اولاً آنجا هم برادران دینی ما زندگی میکنند و ما همه مسلمان هستیم و در مصالحت کلی اسلامی مشترک هستیم و ثانیاً این یک امری است حدائی و کاریکه خدا خواسته بشریت بتواند بآن مبارزه کند زیرا وقتی که ابراهیم نبی خانواده اش را آنجا برد گفت که : ربانی اسکنت من ذریبی بواغیر ذی زرع عند بئیک العرم ربنا البی و العالوه فاجعلنا من ذممت الناس نوری الیهم ، این دهائی است که ابراهیم پیغمبر کرد

که خدایا دل بندگان خودت را متوجه اینجا بکن ما در آنجا حداکثر دوتا سه هزار نفر ایرانی بودیم در صورتیکه در آنجا یازده هزار نفر از مسلمانان دنیا آمده بودند و فرض بفرمائید ما در حدود سه یا چهار هزار نفر ایرانی بودیم که میکنند آمده بودند حالا چه فرقی میکند که این سه چهار هزار نفر هم بروند یا نروند این تأییری در اصل موضوع ندارد . حکومت ترکیه بعد از اینکه بیست و چند سال رفتن بچج را منع کرده بود بجز در این که انتخابات اخیر آنجا انجام گرفت و دولت فعلی سر کار آمد بلافاصله مردم را برای رفتن بچج آزاد گذاشت و امسال بین بیست تا سی هزار نفر از برادران همسایه ما اهل ترکیه از رجال و اشخاص محترم و وکلای مجلس و مردمان برجسته ترکیه آمده بودند بزیارت بیت الله الحرام این برای مقدمه بود که بعضیها در خارج میشنند میگویند که بولشان را صرف خیره کنند و غیره البته خیرات هم بکنند مرضیانهم بسازند اتفاق بقرا هم بکنند ولی فریضه دینی حج جناب آقای قائم مقام الملک با این مفاطها از گردن مسلمانها برداشته نمی شود . هر کس که مستطیع شد و توانست از نظر مالی و جانی تحمل این مسافرت را بکنند با و واجب است . اما مشکلاتی که اشاره کردم دوسال پیش که مشرف شدیم بیکه و بر گشتیم گزارشی در این خصوص به پیشگاه اعلیحضرت هایبونی داده شد . اعلیحضرت هایبونی فرمودند که ضروری ترین کار برای اصلاح امور حج چیست ؟ عرض شد که باید ما آنجا نماینده مختار بفرستیم ، وزیر مختار بفرستیم که در ظرف سال با دولت عربی سعودی تماس بگیرد و موجبات رفاه و آسایش حجاج ایرانی را قبلاً فراهم بکند که وقتی یکمده دو سه هزار سه چهار هزار نفری میروند آنجا ، تکلیفشان از حیث جا و مکان و وسایل نقلیه برای رفتن بمرقات وجده و مکه و منی و غیره پیش بینی بشود که ایرانیها دچار زحمت نشوند اعلیحضرت هایبونی فرمودند که بسیار امر ضروری است و اینکار باید بشود و بدولت سفارش میکنم که از مجلس شورای ملی اعتبار تأسیس وزارت مختار ما را بخواد اینکار انجام شود مجلس هم بتبیت از مصالح مملکت و نیت اعلیحضرت هایبونی بلافاصله اعتبار لازم را در اختیار وزارت خارجه گذاشت که یک وزیر مختار و یک هیئت وزارت مختاری آنجا باشد برای حفظ منایات ما و دولت عربی سعودی و تهیه وسائل رفاه حجاج اما اینکار اجرا نشد باین معنی که وزیر مختار تعیین شده بخت مین شد اما رفتند آنجا مطابق سایر کشورهای اسلامی در جده یا مکه تشکیل سفارت بدهند و بنشینند آنجا که رفع مشکلات حجاج بشود با ارسال هم گذشت اینکار نشد تا امسال تنها در ایام حج ما دیدیم که آنجا یک اشخاصی آمدند ولی بهیچوجه مقدمات کار را فراهم نکردند آقایان حجاج مشکلاتی داشتند از حیث شرکت هواپیمائی ایرانی که آنها را باجه زحمتی و باجه کیفیت و فشار و تضییقات خودشان را فرستاده بود اما بنده شان را بعد از آنکه آنها فراموش حج را انجام داده بودند فرستاده بود یک مشکلاتی از این حیث شرکت هواپیمائی فراهم کرد که حجاج چهار زحمت شدند از این مهمتر مشکلاتی بود که آنجا مواجعه شدند وقتی حجاج رسیدند نه تعداد

آنها معلوم بود نه جا و مکانشان معلوم بود که به کجا بروند سه چهار روز که باید در عرفات و منی توقف بکنند برای آنها جا نبود خواستم عرض کنم که اشتباه نشود دولت عربی سعودی در حال حاضر بدولت شاهنشاهی ایران کمال حسن مناسبات و ارتباط را دارد و مکرر رئیس مملکت آنجا ووزراء و مأمورین مسئول آنجا اظهار علاقه و اخلاص و کوچکی نسبت ب مردم ایران میکردند اما اینکار مربوط به آنها نیست این مربوط بدستگاه دولت خود ما است بایستی وزارت خارجه یکماه دو ماه بوقع حج مانده معلوم کند که امسال در تمام مملکت فرسأ دو هزار یا سه هزار یا پنج هزار نفر حائز شرایط داریم که می خواهند بچج بروند قبلاً بوزیر مختار ما در آنجا اطلاع میدهند که آنها با دولت عربی سعودی این مطلب را قبلاً حل بکنند دولت سعودی میگوید که از ایران هیچگونه اطلاع رسمی بما نمیدهند که امسال حاجی می آید یا نمی آید و چند نفر هستند همینطور از روز دوم و سوم ذیحجه یکم تا چهارم ماهی می آید و بگفته ایرانی در جده پیاده میشوند و در یک منطقه ناراحتی در جده و مکه بلاتکلیف و مستاصل دنبال جامیگردند دنبال چادر میگردند آنجا بلاتکلیف میمانند این بود که خواستم موضوع را با اطلاع مجلس شورای ملی برسانم که این موضوع یک موضوع بسیار حساسی است که باید توجه بشود باین معنی که اولاً اقدام شود وزیر مختاری که شرایط اقامت در آنجا درش جمع است و بتواند آبروی ایران را در آنجا حفظ کند معین بشود مثلاً یک آقای سعادت نامی است میکنند این مستشار سفارت ایران است در آنجا این بی انصاف حقوق و مزایای توقف در خاک حجاز را میگیرد ولی در آنجا نبود در ایران گفته است چرا بروم مکه گرما بخورم؟ اینجا آب خنک میخورم من استدعا میکنم مجلس شورای ملی وزارت خارجه را ملزم کند تمام بولهای مکه بابت فوق العاده و مخارج توقف مأمورین در آنجا داده اند و آنها در آنجا توقف نکرده اند از آنها پس بگیرند برای اینکه حرام است کمیسیون خارجه می نشیند بودجه می نویسد کمیسیون بودجه می نشیند تصویب میکند که این آقا برود در آنجا برای مملکت خدمت کند و روزانه دلایره سه لیره پنج لیره هم فوق العاده بگیرد این شخص آنجا نرفته پنج لیره را هم گرفته و این اصلاً حرام است باید برود در آنجا خدمت بکنند تا آن حقوق فوق العاده را بآن بدهند نه اینکه در سوریه ولایتان و یا مصر بگردند و آنوقت فوق العاده توقف در خاک سعودی را بگیرند (صحیح است) مطلب دیگر داشتن معالمانی است که ما باید برای اتباع خودمان در آنجا داشته باشیم تمام حکومتهای امروزی ترکیه و پاکستان و حتی افغانستان در آنجا یک معالمانی برای اتباع خودشان دارند ولی برای اتباع ایرانی هیچ معالی نیست در کمیسیونهایی که در این دوسه هفته در وزارت امور خارجه و در خارج تشکیل دادیم عده ای از اشخاص ایرانی حاضر شدند که البته با کمک وزیر مختار دولت شاهنشاهی در آنجا زمینی بگرفتند یک ساختمانهای مسقف ساده برای اتباع ایرانی درست بکنند و بعد بتدریج از همان معالی که دولت از خود حجاج پولی برای رفتنشان میگیرد در طول سال این سال اینرا مستهلك بکنند باین کیفیت بودجه

مملکت تبدیل شده و نه اینکه حاجی که با آنجا میروند معطل میمانند مطلب دیگر که میخواستم عرض کنم راجع به آن معالی که قبور الله ما یعنی جنت البقیع است در این دوسه سالی که ایرانیها مشرف بودند همه شکایت دارند که وضعیت آنجا بهیچوجه متناسب با مقام صاحبان این مقابر که بزرگان دین هستند و تاریخ اسلام بوجود آنها افتخار و مباهات دارد نیست و فعلاً باینوضع رفت بار افتاده است و اینترام خواستم عرض کنم که شاید ایرانیها تصور کنند که عمل دولت عربی سعودی روی مخالفت با عقیده ایرانیهاست ما تحقیق کردیم گفتند اینطور نیست و تمام مسلمانهای دنیا در این قسمت در اعتراض با ما هم عقیده هستند باین معنی معالی که الان محل دفن چهار امام و دختر بیستم برهم هست محل دفن عده ای از بزرگان اهل سنت هم هست مثلاً خلیفه سوم در همانجا دفن است زوجات پیغمبر و عات پیغمبر و فرزندان پیغمبر و عده ای از بزرگان و کبار صحابه هم که مورد احترام فریقین شیعه و سنی هستند همه آنجا دفن هستند و این خرابی بقاع آنجا متوجه مخالفت با عقیده ما نبوده بلکه عقیده ما می بوده است که مقبری های آنجا برخلاف حق و وجدان واقع داده اند و حکومت آنجا هم مجبور شده اجرا کرده است حالا آن اخبارها از بیرون رفته آقای سفیر پاکستان در ایران و سفیر افغانستان در ایران و عده ای از نمایندگان اسلامی دیگر هم در آنجا نسبت باین موضوع اعتراض کردند که چرا دولت سعودی احترام بقدمت مسلمانیها نمی گذارند آدمیم اینجا صحبت شد کمیسیون شد خلاصه باینجا منتهی شد که بوسیله دولت های پاکستان و افغانستان و ایران بدولت عربستان سعودی مراجعه و تقاضا بشود که نسبت به پاکیزه نگاه داشتن و تمیز کردن و در حقیقت آماده کردن آنجا که یک جای مقدس و مورد احترامی است برای زیارت که از اینوضع فعلی بیرون بیاید اقدام مؤثر شود و من خواستم اینجا رسماً با اطلاع مجلس شورای ملی برسانم که اینکار ضرورت دارد که دولت ایران بدولت عربی سعودی وارد مذاکره بشود و اقدامی بکند که آن مقابر را از این صورت خراب و از این وضعیتی که الان بصورت نامطلوبی در آمده و مورد زحمت همه مسلمانان هست بیرون بیاورند (صحیح است) و بایستی یک صورت تمیزی بدهند (صحیح است) پس ...

حاذقی - پس بنابراین خلاصه میکنم عرضم را که وزارت امور خارجه در انتخاب یک وزیر مختار و اعضای سفارت که دارای عقیده دینی باشند و معتقد باشند که بروند آنجا انجام وظیفه نمایند اقدام بکنند و ثانیاً اقدام بکنند نسبت باین ساختمانهایی که تجار ایرانی حاضر شده اند بخرج خود بکنند کمک بنمایند که انجام بدهند و ثالثاً دولت ایران نسبت بتفبیر وضع فعلی جنت البقیع بیک صورت آبرومندی که مناسب باشون صاحبان آنجا باشد اقدام بکنند و این موضوع موجب مسرت و خوشوقتی تمام مسلمانان دنیا مخصوصاً برادران ایرانی میشود (صحیح است - احسن)

رئیس - آقای شوشتری بفرمائید

شوشتری - بسم الله الرحمن الرحیم بنده استدعا دارم باز از محبتی که هراضه ما کمال توجه بفرمائید از روی اصول بعضی احرارها اگر در آن تعریفی بعمل آید و اینکه هینا و نوازه نشود ممکن

است در خارج برای مجلس شورای ملی وسایط مناسب نمایندگان محترم یک اثر خوش نداشت باشد هراضی را که میکنم خدارا شادمی گیرم از نظر مملکت و از نظر مصالح نمایندگان محترم و مجلس شورای ملی و حفظ این دستگام بنائی که برای آنها خونها ریخته شده است می خواهم صحبت بکنم قبلاً موضوعی را که آنروز آقای نورالدین امامی اینجا تذکر فرمودند از نظر وظیفه میجویم که در اطراف آن قدری بحث کنم و آن موضوع طلاق بود ایشان اظهار کردند که طلاق از حد اعتدال و حد میزانی که تفریق کند بین زوج و زوجه راز و باز دیار رفته و به صورتی در آمده است که قابل وصف نیست و ممکن است که تکثیر نفوس ایران را تهدید بکند باید عرض کنم که این طلاق طبق موازین شرع اسلام اصلاً حرام است و طلاق نیست و این طلاقهایی که داده میشود فقهی که بعداً واقع می شود این فقهها فاسد است و اولادها اولاد فئود و ایقاعات اسلامی نیست (کشاورز صدر - حالا زن مردم را می خواهد حرامش بکنند) آقا اجازه بفرماید آقای کشاورز صدر با حکام شرع که ما باید بایک نظر خاصی نگاه بکنیم طلاق از نظر شارع مقدس اسلام و عده ای اسلام از مشکلتترین امور بوده (صحیح است) از اینجهت حضور عدلین را شرط قرار داده است (صحیح است) حتی اگر آقایان اطلاع داشته باشند یا مشاهده کرده باشند میگویند من علیه ذنب فلیستغفر الله که در آن ساعت هم توبه کرده باشم می گویند استغفر الله من الذنب اینکه شارع دستور داده طلاق در حضور دو عادل واقع شود و این خیلی مشکل است بعضی الاشیاء عندی الطلاق چرا دو عادل قرار داده ؟ برای آنکه اگر دو نفر آدم عادل دو نفر آدم مسلمان وقتی دیدند خدای ناخواسته بین زوج و زوجه اختلاف است با اندرز و بند و نصیحت بدلات و راهشائی این اختلاف را از بین آنها ببرد و طلاق واقع نشود و ثبت اسناد برخلاف اصول یک عده ای که اصلاً قصد انشاء نیبفهمند یعنی چه موازین احکام را تشخیص نمیدهند اساساً آنها عدالت نمیدانند دلشان می خواهد یک ۲۰ تومان ۳۰ تومان بگیرند و می دلشان را زیاد کنند بین مردم را جدا کنند دفتر طلاق داده از اینجهت به وسیله مجلس شورای ملی از وزارت دادگستری می خواهم که تجدید نظر بفرمائید و این معاضری را که باعث تفریق بین زوج و زوجه میشوند ببندند (نورالدین امامی - آقای شوشتری تصادفاً امروز آقای وزیر دادگستری دستور صادر فرموده اند) خیلی تشکر می - کنم و از جناب عالی هم تشکر میکنم که این فرصت را بمن دادید که این موضوع را چون دیگران نمی فهمند موضوع اسلام موضوع دین اسلام برای احترام زوج و زوجه احکامی قائل است که دیگران هیچوقت بی فلسفه و مفهوم این احکام نکرده اند ما هم که این احکام را داریم مطلب دیگر این که آقایان محترم اینجا یک بحثی است الان قانون انتخابات شهرداریها انتخابات در دست مطالعه و در دست عمل است و مال شهرداری ها دوامده اش بتصویب رسیده است متأسفانه وزارت کشور از نظر دستور قانونی که در دست اوست نمیتواند عمل خودش را را کند مگر با اجازه و امر مجلس مقدس شورای ملی در شهرستانها انتخاباتی شروع شده است الان در به شهریک وضعیت بدی پیدا شده است یک اختلافی ایجاد شده است که نمایندگان محترم شال که هر یک نسبت ببنده سمت آقائی دارند مراجعه کرده اند

و به آقایان سناتور های معترم نامه ها و تلگرافاتی رسیده و ممکن است خدای نکرده موجب خوریزی و سفک و دامه بشود چنانچه ما اقل محظورین را در نظر باید بگیریم حال آنکه انتخابات قانون انتخابات شهرداری ها در دست عمل است (صحیح است) اجازه به هیئت وزارت کشور این موضوع را بحالت رکود نگهدارد تا اینکه این قانون تمام بشود (صحیح است) نمیشود یکجا یکجور انتخاب کرد یکجا جور دیگر (صحیح است) والا در عمل باشکالات بر میخوریم بفساد بر میخوریم از اینجهت عقیده من اینست که از مجلس شورای اسلامی از این ساحت مقدس دستور صریح بوزارت کشور داده شود. موضوع دیگر چند روز است بنده خدا شاهد است، خدا شاهد است، خدا شاهد است، سه مرتبه گفتیم (یکی از نمایندگان - چهار مرتبه فرمودید) آنچه که میگویم تا تحقیق نکرده باشم و جریان خارج افکار مردم معترم را موکلین عزیزمان که ماها خادمین آنها هستیم تفحص نکنم تذکر بمقام شامخ نمایندگان معترم بانام ادب نمیدهم. این موضوع تعطیلات چندروزه و سد بندی جلوی کار در مجلس شورای اسلامی راجع به هیئت تصفیه در خارج دارد از نظر اصول بصورت بدی درمی آید (صحیح است) دشمنان مجلس دشمنان شما و دشمنان مملکت از انجاء و قسمی از اقسام ما را متهم قرار میدهند که از نظر مسئولیت، شانه از بار خالی میکنیم و وظیفه نمایندگان خود را بنحو اوفی انجام نمیدهم (صحیح است) من خواستم عرض کنم موضوع تصفیه ادارات و بلك کردن ادارات از اشخاص ناپاك و ناصالح از این اشخاصیكه مزاحم مردمانند از این اشخاصیكه يك ميز اداره را وقتی اشغال کردند، هرفشار و بدبختی را برای مردم ایجاد میسازند این نظر از نظر عموم نمایندگان معترم و تمام افراد مردم ایران مورد توجه است و نظر اولی اینست که حتماً قسمی باید این عمل بصورت خوشی خاتمه پیدا کند و دست نمایندگان راز تجاوز به بیت المال مسلمین و تمدنی بر دم کوتاه سازد (صحیح است) این راه داشت در دوره قبل با جعله این قانون گذشت چون کلمه، عبارت تصفیه ادارات بود در خارج بحسن اثر تلقی شد، مردم چه میخواهند، کشور چه میخواهد؟ کور چه میخواهد؟ دو چشم بیبا، مردم چه میخواهند؟ اصلاحات دوازده ماهه حاضرند اما متأسفانه طبق قانون آنطورى که منظور نظر نمایندگان معترم بود، هیئت معترم تصفیه انم از اینكه تشخیص کرده باشد یا تشخیص نکرده باشد تمینی بوده است یا فرض خاصی بوده است یا ناهمى در کار بوده است، مدلول قانون را بوضع اجرا بگذارد وارد کردند اشخاصی را که اصلاً مورد میل مجلس نبوده، اینصورت درآمد که از ۱۰۵۸ هزار نفر جمعیت آمدند نهادنفرها عده منى بنده الف عده منى بنده جیم عده منى بنده ب قرار دادند خوب اولاً قانون از نظر فضائی و حقوقی اگر يك دهوانى در يك جزیش ما وارد شویم و تمام اجزاء اصلی آنرا کنار بگذاریم این عملی را که با آن کرده ایم غلط کرده ایم آنوقت هم با آن ترتیب که با فروغ و اصول و کدیت و کیفیت قانون مخالفت داشته باشد، این غلط دوم است مسئله دیگر آنکه این قانون از مجلس نگذشته، کمیسیون قوانین

داد گسترى حقا كان او باطلا باو اختيار دادیم همان کمیسیون قوانین داد گسترى در دوره بانزدهم گفت این قانون بلا تراست و مملتی الا تراست. زیرا مفهوم واقعی قانون آن نیست، بعد به آنجا که کشید حالا اینصورت در آمده. حالا آقایان نمایندگان مجلس بزرگتر از این حرف هاست که در خارج بگویند و کلاً آمدند خود را مستثنی کردند ما مستثنی بودیم (صحیح است) توجه بکنید قانون هم ملتی الا تراست پس چه باید بکنیم؟ حق اینست تشریف بیاورند به هیئت اظهار عقیده بکنند یا کمال آزادی یکی بگویند نفی کند، یکی اثبات کند، حرف بزنیم و این وضعیت را خاتمه بدهیم (صحیح است) به بیند آقا موضوع نفت چه صورتی گرفته؟ می بینم دیگر درجه میدهیم آن یکی را با تمام، آن یکی را با تمام، آن یکی را آورده بکنید من خودم که اینجا ایستاده ام باین چرت و پرت ها اگر چیزی را عقیده داشته باشم بذات پروردگار اگر هم دست و جیب منی مخالف باشند با تمام شهادت میبایستم میگویم و با استدلال می گویم اما در مردمان ساده در مردمان نا پخته و در مردمان غیر شجاع سوء اثر دارد نگذاریم که مقام این دستگاه...

مرکز قدس و مقام امن و مرآت شهود صورت وهم رهوی راره در این منزل چرا تکیه زن بر مستند جم ناسزاوار اهرمن جلوه گر در صورت حق معنی باطل چرا چرا؟ بچه مناسب؟ ما باید با نهایت شهادت بیاییم بنشینیم. آقایان این قانون قانون نیست، دروغ است اطلاعات از من نظر خواست شاید اشتباه کرده باشم، از راه خارج شده باشم پرسید که چه جور باید تصفیه کرد؟ فردا در اطلاعات متنگی بخوایند نظر خود را دادم آقایان معترم از شهرویر با بنظر فریب پنجاه هزار کارمند و ذرع جی ونمی دائم چرتکه بزن را بدون استخدام بدون قانون استخدام بدون سوابق، آن تصویب نامه کدائی و آن مداخلات شریین و مأمورین خارجی آوردند در ردیف کارمندان قدیمی دولت وارد کردند و این سر - شکستگی، این بازار آشفته را فراهم ساختند، چه مانعی دارد آقایان برای آنها نوشته شود هر چهار سال يك سال یعنی كسیكه هشت سال خدمت دارد ۲۴ ماه حقوق بهش بدهیم بگوئیم آقا مرحمت فرماید خالی کن برو، رد کن بیت المال را بس کن آنهاى دیگر را نوشتیم در آنجا این وضعیت وضعیت خوشی نیست.

رئیس - وقت خودتان تمام شد حالا از وقت آقای کرگانی استفاده فرمائید.

شوشتری - چشم از وقت آقای کرگانی پنج دقیقه حرف میزنم ده دقیقه را هم می دهم با آقای کشاورز صدر بناه علیها استندما می کنم از ساحت مقدس آقایان نمایندگان معترم، گرچه شنیدم يك طرحی در خارج تهیه شده و این طرح را توافق پیدا شده، بنده که از این طرح اطلاع دارم و همه آقایان می دانند خدمتگذار هم ام ولیکن من فرمودم نه استعمار می کنم و نه مستعمر واقع می شوم، يك فكر مستقلی

دارم و روی فکر خودم صل می کنم و هر وقت هم آقایان خواستند با يك دوپس گردنی مرا از همکاری خودشان خارج بکنند با کمال افتخار هم میروم چون اینجا بکرات می گویم ناچارم بگویم بذات پروردگار در توی تهران و در تمام انکار منورین و بازار و روحانین وضعیت ما در مجلس شورای اسلامی در این خصوص بصورت بدی دارد تلقی میشود (صحیح است) نگذارید من، والله، بالله اغلب شما ها را میدانم، بذات پروردگار برای خدمت بایران آمده ایم ما نیامده ایم دچار افترا و تهمت واقع شویم، ما انصاف اینست که کار این مملکت را نلک کنیم، ممکنست من اشتباه کنم من نفهم بنده و آقای اردلان متصل با یکدیگر بحث داریم در خارج، اما من کمال از ادت را به ایشان دارم و ایشان کمال لطف را بمن دارند (اردلان - تشکر میکنم) اگر حرفی داشته باشیم بیاییم بنشینیم صاف و پوست کنده بگوئیم خدا بیامرز مرحوم حاج سید ابراهیم سادات اخوی را برحوم صنیع الدوله گفت آقا بقتل ناقص من چیزی نمیرسد بقتل ناقص شما چیزی میرسد؟ خندیدند ولی صنیع الدوله دید او صادقانه گفته بهش برنخورد آن مردمان ساده خدمت کردند قانون اساسی را آنچور تنظیم کردند، هر چه داریم از آنها داریم آنوقت ماها دعوی فضل و کمال و دانش و بینش و اندیشه و عقل و درایت و فهم و سیاست و کدایت داشته بازم و اینصورت در بیاریم مملکت را؟ (صحیح است) بنده عقیده ندارم امیدوارم که این عرایض صادقانه و خالصانه ارادت مند راهمه نمایندگان معترم بپذیرند و اجازه بدهند همه تشریف بیاورند بنشینند. تصمیم فاطمه بگیرند و ده دقیقه وقت خود را به برادر عزیزم آقای کشاورز صدر تقدیم کردم (احسن)

رئیس - آقای کشاورز صدر

کشاورز صدر - بنده با اجازه آقایان معترم بطور اختصار دو موضوع را خواستم اینجا یاد آور بشوم، یکی راجع بانقدام دولت درباره قطع صدای خارجی رادیو خارجها از رادیو ما بود که خواستم از دولت اظهار تشکر بکنم، باین معنی که اگر آقایان متوجه باشند يك مدتی از وقت رادیوی ما بگفتارهایی که از خارج یعنی از آمریکا یا انگلیس یا جای دیگر بیخش میشود و خلاصه از دهان ما آنها يك حرفهائی میزدند چون این خلاف استقلال يك مملکتی است، یعنی مملکت مستقل، مملکتی که سر پای خودش ایستاده است نیایستی اجازه بدهد که يك دولت خارجی بتاثر سیاست خودش و روی مطالبی که مصالح خودش اقتضا میکند از رادیوی ما صحبت کند این فرصت میدهد ب دیگران که رنجش پیدا کنند و این شمال و جنوب و شرق و غرب هم ندارند کدام بگویند دیگری رنجش پیدا میکند از ما گله میکنند و این عمل بسیار بجا و بوضع بوده و چون دولت متوجه شده دستور داده است که این رویه متروک بشود بنده اینجا از دولت تشکر میکنم و اظهار امتنان خودم را که از آقایان یعنی عموم آقایان نمایندگان را بدولت عرض میکنم يك مطلب دیگر راجع موضوع هیأت تصفیه بود که بنده هم خواستم دنبال فرمایشات متین دوست عزیز و همکار معترم جناب آقای شوشتری را بر عرض آقایان برسانم حقیقت اینست که هیچکس بنده تصور نمیکنم در این مملکت باشد، شاید يك

عده معمولی باشند که مردم دزد و با نادرستی باشند و دلشان نخواهد که تصفیه بشود این دستگاه (صحیح است) کسی نیست که مخالف تصفیه و مخالف تنظیم دستگاه دولتی بشود اما این کار قاعده و اصول دارد بنظر بنده میبایستی که تصفیه ای که بنده از این طرف داشتم که میگفتم این ها خائن هستند اعضای هیأت تصفیه و خیانت کرده اند این را من زمین میگذارم و تصفیه آن طرف را هم آقایان کنار بگذارند و از روی انصاف و عدالت بنشینیم و قضاوت بکنیم تصور نمیکنم مورد تردید هیچيك از آقایان باشد که اگر بنا شد يك هیئت تصفیه مسلم و معقول شده که در عرض رسیدگی راه خطائی رفته است ما بگوئیم که آقایان را خطا که تفرقه منی راجع بچند دسته که تو خطا کرده ای باید نظر تو ملتی بشود و راجع بيك عده دیگر که خطا کرده آنرا بگویند بروید جای دیگر، يك نکته در این جا جناب آقای هامری رئیس معترم کمیسیون داد گسترى متذکر شدند که بسیار منطقی و اصولی بود و آن مطلب این بود که مجلس شورای ملی بجا یا نایجاب قبول آقای شوشتری اختیاری بکمیسیون داد گسترى داد در دوره ۱۰ کمیسیون داد گسترى يك قانونی را وضع کرد و من هم که در آنجا بودم اعتراف میکنم که آخر دوره مجلس بود هتایزدگی بفرج داده شد مطالعه و وقت نشد و بعد باین تبدلات و این وضعی که منجر شده است با اینکه ده دوازده جلسه مجلس شورای ملی که میبایستی صرف کارهای مهم بشود صرف اینکار شده و هنوز تمام نشده در آنجا در صورت جلسات ما توضیح دادیم که مدارك داد گسترى در وضع این قانون است که بطور عدالت بین جمیع افراد رسیدگی کند حتی بنده پیشنهاد کردم که این رسیدگی از شافلین مقامات عالی شروع شود برای اینکه مبادا از بیایین بیاییم اشخاص بی زور و بی نفوذ را بگیرند و محکوم بکنند اشخاص قوی و مقتدر تعقیب نشوند از این جهت و برای این، این پیشنهاد شد که امتیاز و تفاوتی قائل نشویم حتی از مقامات بالا شروع بکنیم از شافلین مقامات عالی بد بختان و متأسفانه این هیئت تصفیه کاری کرد که اسباب پشیمانی همه را فراهم کرد یعنی فرض رانی کرد و هر کار با عرض آورده شد کار را خراب می کند و الا بنده در اینجا جرأت دارم و باز عرض می کنم که این قانون تصفیه را که میگویند خوب نیست اگر اشخاص منصف و از روی قاعده اجراء کرده بودند البته بهترین قوانین بود این غرض کار را خراب کرد حالا خواستم حضور آقایان عرض کنم که وقتی يك هیئت تصفیه ای برخلاف قانون می رود می نشیند رسیدگی کند متلافرش کنیم اگر این آمده بود و گفته بود باینکه یکی از تجار مافرضاً جناب آقای ارباب مهدی اگر میگفت آقای ارباب مهدی مشمول بنده ای یا بنده ج است آ با حق داشت حق که نداشت این کار را بکنند برای اینکه ایشان يك تاجری هستند توی خانه خودشان این آقایان جناب آقای فولادوند جناب آقای سلطانی و یکی دیگر جناب آقای گنابادی مأمور شدند بروند سوابق را ببینند آقایان رفتند و رسیدگی کردند و در کمیسیون داد گسترى گزارش دادند که از این شش نفر اخیری که می نشستند رسیدگی می کردند چهار نفر اینها را هیئت دولت انتخاب نکرده است و فرمان همایونی نداشته اند من می خواستم حضور آقایان عرض بکنم

کوفتی يك هیئت مراعات قانون در انتخايش نشده است این صلاحیت اظهار عقیده ندارد نمی تواند اظهار عقیده بکند در صورتی صلاحیت داشت که هیئت دولت تصویب بکند و پیشنهاد بکند و فرمان مبارک همایونی صادر بشود و آنها برسد بعد بروند به نشینند در روز آخر ۱۴۸ نفر را آقایان بدون جریان در بند ج و الف و ب گذاشته اند من خواستم در حضور آقایان استندما کنم که برای احترام با اصول و قواعد اقتضا دارد که آقایان مطلقاً نظر این هیئت تصفیه را نگویند همه قانونی است ولی همین ماها را بنده راهم مشمول بنده کرده اند یعنی آدم بیسکاه ای هستم حاضر که بروم بر جیمی که شدید ترین مراجع باشد تعیین کننده بروم آنجا ولی حقیقت این است که نمایندگان زیر بار بیاد گیری و ظلم نروند بگویند که این هیئت تصفیه کارش بی قاعده است تا بعد از این يك هیئت دیگر فرض رانی نکنند چطور آقای سهیلی و آقای تدین هر دو رفتند بدیوان کشور تیرمه شدند و مطابق اصول به هیچکدام نباید بد گفت هر دو برائت حاصل کردند هر دو را بناحق متهم کردند و هیئت سی و سه نفری دیوان عالی کشور که مرکز نقل قوه قضائى مملکت است تیرمه شدند در صورتی که تدین خیلی از اتهامات را که در ادها نامه در باره آقای سهیلی بود نداشتند بهر حال هر دو تیرمه شده اند ما حالا بیاییم بگوئیم هیئت عمومی نیز مزخرف گفته؟ اگر این راهم نخواهیم گوئیم که باید مساوات را رعایت کنیم چطور درباره تدین نظر درست نیست درباره سهیلی درست است آقا این انصاف نیست شما برای اینکه مشت محکمی بدین کسانی بزنید که دیگر زیر بار اعمال غرض و کردار اعمال غرض نگرند همه مستخدمین را بگویند بگویند همه مستخدمین و همین عده ای را که اظهار نظر کرده برود در دیوان کشور و در آنجا رسیدگی بکنند تا بعد از این بیاد گیری نشود و بعد بيك نکته دیگر راهم می خواستم بر عرض آقایان برسانم که ما با دستها و انتزیک های دیگری داریم سیر می کنیم خودمان نمی بینیم مسائل دیگری در کار است موضوع بنده نون در کار است موضوع بنده الف و ب و ج نیست آنها دلشان برای الف و ب و ج سوخته می خواهند مجلس را این جور نگاهدارند ضعیف نگاهدارند و گرو بکشند که نت را بگذارند این را بدانید (احسن)

رئیس - یکمده ای از آقایان بیرون هستند فرستادم بیایند خوب حالا اسامی آقایان را بنویسند

نورالدین امامی - اسم هارا بنویسند آتین نامه اجرا بشود

(در این موقع با ورود چند نفر از آقایان نمایندگان عده برای رای کافی شد)

۳- طرح گزارش کمیسیون داد گسترى راجع به تصفیه کارمندان و تصویب آن

رئیس - عده برای رای کافی است تصویب صورت مجلس جلسه دوشنبه و سه شنبه اعلام می شود مذاکراتی در خارج شده که بعد خاطر آقایان را مسبق می گویم ولی فعلاً چون عده برای رای کافی شده به پیشنهاد آقای دکتر معظمی رای می گیریم پیشنهاد فرات می شود

عده معمولی باشند که مردم دزد و با نادرستی باشند و دلشان نخواهد که تصفیه بشود این دستگاه (صحیح است) کسی نیست که مخالف تصفیه و مخالف تنظیم دستگاه دولتی بشود اما این کار قاعده و اصول دارد بنظر بنده میبایستی که تصفیه ای که بنده از این طرف داشتم که میگفتم این ها خائن هستند اعضای هیأت تصفیه و خیانت کرده اند این را من زمین میگذارم و تصفیه آن طرف را هم آقایان کنار بگذارند و از روی انصاف و عدالت بنشینیم و قضاوت بکنیم تصور نمیکنم مورد تردید هیچيك از آقایان باشد که اگر بنا شد يك هیئت تصفیه مسلم و معقول شده که در عرض رسیدگی راه خطائی رفته است ما بگوئیم که آقایان را خطا که تفرقه منی راجع بچند دسته که تو خطا کرده ای باید نظر تو ملتی بشود و راجع بيك عده دیگر که خطا کرده آنرا بگویند بروید جای دیگر، يك نکته در این جا جناب آقای هامری رئیس معترم کمیسیون داد گسترى متذکر شدند که بسیار منطقی و اصولی بود و آن مطلب این بود که مجلس شورای ملی بجا یا نایجاب قبول آقای شوشتری اختیاری بکمیسیون داد گسترى داد در دوره ۱۰ کمیسیون داد گسترى يك قانونی را وضع کرد و من هم که در آنجا بودم اعتراف میکنم که آخر دوره مجلس بود هتایزدگی بفرج داده شد مطالعه و وقت نشد و بعد باین تبدلات و این وضعی که منجر شده است با اینکه ده دوازده جلسه مجلس شورای ملی که میبایستی صرف کارهای مهم بشود صرف اینکار شده و هنوز تمام نشده در آنجا در صورت جلسات ما توضیح دادیم که مدارك داد گسترى در وضع این قانون است که بطور عدالت بین جمیع افراد رسیدگی کند حتی بنده پیشنهاد کردم که این رسیدگی از شافلین مقامات عالی شروع شود برای اینکه مبادا از بیایین بیاییم اشخاص بی زور و بی نفوذ را بگیرند و محکوم بکنند اشخاص قوی و مقتدر تعقیب نشوند از این جهت و برای این، این پیشنهاد شد که امتیاز و تفاوتی قائل نشویم حتی از مقامات بالا شروع بکنیم از شافلین مقامات عالی بد بختان و متأسفانه این هیئت تصفیه کاری کرد که اسباب پشیمانی همه را فراهم کرد یعنی فرض رانی کرد و هر کار با عرض آورده شد کار را خراب می کند و الا بنده در اینجا جرأت دارم و باز عرض می کنم که این قانون تصفیه را که میگویند خوب نیست اگر اشخاص منصف و از روی قاعده اجراء کرده بودند البته بهترین قوانین بود این غرض کار را خراب کرد حالا خواستم حضور آقایان عرض کنم که وقتی يك هیئت تصفیه ای برخلاف قانون می رود می نشیند رسیدگی کند متلافرش کنیم اگر این آمده بود و گفته بود باینکه یکی از تجار مافرضاً جناب آقای ارباب مهدی اگر میگفت آقای ارباب مهدی مشمول بنده ای یا بنده ج است آ با حق داشت حق که نداشت این کار را بکنند برای اینکه ایشان يك تاجری هستند توی خانه خودشان این آقایان جناب آقای فولادوند جناب آقای سلطانی و یکی دیگر جناب آقای گنابادی مأمور شدند بروند سوابق را ببینند آقایان رفتند و رسیدگی کردند و در کمیسیون داد گسترى گزارش دادند که از این شش نفر اخیری که می نشستند رسیدگی می کردند چهار نفر اینها را هیئت دولت انتخاب نکرده است و فرمان همایونی نداشته اند من می خواستم حضور آقایان عرض بکنم

عده معمولی باشند که مردم دزد و با نادرستی باشند و دلشان نخواهد که تصفیه بشود این دستگاه (صحیح است) کسی نیست که مخالف تصفیه و مخالف تنظیم دستگاه دولتی بشود اما این کار قاعده و اصول دارد بنظر بنده میبایستی که تصفیه ای که بنده از این طرف داشتم که میگفتم این ها خائن هستند اعضای هیأت تصفیه و خیانت کرده اند این را من زمین میگذارم و تصفیه آن طرف را هم آقایان کنار بگذارند و از روی انصاف و عدالت بنشینیم و قضاوت بکنیم تصور نمیکنم مورد تردید هیچيك از آقایان باشد که اگر بنا شد يك هیئت تصفیه مسلم و معقول شده که در عرض رسیدگی راه خطائی رفته است ما بگوئیم که آقایان را خطا که تفرقه منی راجع بچند دسته که تو خطا کرده ای باید نظر تو ملتی بشود و راجع بيك عده دیگر که خطا کرده آنرا بگویند بروید جای دیگر، يك نکته در این جا جناب آقای هامری رئیس معترم کمیسیون داد گسترى متذکر شدند که بسیار منطقی و اصولی بود و آن مطلب این بود که مجلس شورای ملی بجا یا نایجاب قبول آقای شوشتری اختیاری بکمیسیون داد گسترى داد در دوره ۱۰ کمیسیون داد گسترى يك قانونی را وضع کرد و من هم که در آنجا بودم اعتراف میکنم که آخر دوره مجلس بود هتایزدگی بفرج داده شد مطالعه و وقت نشد و بعد باین تبدلات و این وضعی که منجر شده است با اینکه ده دوازده جلسه مجلس شورای ملی که میبایستی صرف کارهای مهم بشود صرف اینکار شده و هنوز تمام نشده در آنجا در صورت جلسات ما توضیح دادیم که مدارك داد گسترى در وضع این قانون است که بطور عدالت بین جمیع افراد رسیدگی کند حتی بنده پیشنهاد کردم که این رسیدگی از شافلین مقامات عالی شروع شود برای اینکه مبادا از بیایین بیاییم اشخاص بی زور و بی نفوذ را بگیرند و محکوم بکنند اشخاص قوی و مقتدر تعقیب نشوند از این جهت و برای این، این پیشنهاد شد که امتیاز و تفاوتی قائل نشویم حتی از مقامات بالا شروع بکنیم از شافلین مقامات عالی بد بختان و متأسفانه این هیئت تصفیه کاری کرد که اسباب پشیمانی همه را فراهم کرد یعنی فرض رانی کرد و هر کار با عرض آورده شد کار را خراب می کند و الا بنده در اینجا جرأت دارم و باز عرض می کنم که این قانون تصفیه را که میگویند خوب نیست اگر اشخاص منصف و از روی قاعده اجراء کرده بودند البته بهترین قوانین بود این غرض کار را خراب کرد حالا خواستم حضور آقایان عرض کنم که وقتی يك هیئت تصفیه ای برخلاف قانون می رود می نشیند رسیدگی کند متلافرش کنیم اگر این آمده بود و گفته بود باینکه یکی از تجار مافرضاً جناب آقای ارباب مهدی اگر میگفت آقای ارباب مهدی مشمول بنده ای یا بنده ج است آ با حق داشت حق که نداشت این کار را بکنند برای اینکه ایشان يك تاجری هستند توی خانه خودشان این آقایان جناب آقای فولادوند جناب آقای سلطانی و یکی دیگر جناب آقای گنابادی مأمور شدند بروند سوابق را ببینند آقایان رفتند و رسیدگی کردند و در کمیسیون داد گسترى گزارش دادند که از این شش نفر اخیری که می نشستند رسیدگی می کردند چهار نفر اینها را هیئت دولت انتخاب نکرده است و فرمان همایونی نداشته اند من می خواستم حضور آقایان عرض بکنم

فقط شامل کلرمتان فقیر باشد - دکتر بقائی (خنده - نمایندگان)

دکتر بقائی - توضیح باید بدهیم آقا علنش این است که آنها بیکه پول نداشتند نتوانستند اعمال نفوذ بکنند برای اینکه آنها بیکه پول داشتند یا نقد هزار تومان پول خرج کرده اند و کلا یا نقد هزار تومان پول گرفتند که این لایحه را لئو کنند یا نقد هزار تومان پول گرفته شد ، که این دزد ها را تطهیر بکنند آنها را ملت ایران باید بداند

اورنگ - لغت بر آنکسی که یا نقد هزار تومان پول گرفته و لغت بر آنکسی که دروغ می گوید

مکی - آقا عده برای رای کافی نیست ۷۶ نفر اند

رئیس - آنوقت که من اعلام رای کردم عده کافی بود ۸۲ نفر بودند حالا اگر نصف بلاوه یک نفر هم باشد میتواند رای بدهند

(اسامی آقایان ذیل بوسیله منشی اعلام و اخذ رای در محل نطق بعمل آمد)

اسامی رای دهندگان - آقایان: اردلان - کشاورز - صدر - قاسم فولادوند - دکتر طباطبائی - اورنگ - صفوی شوشتی - ابوالقاسم امینی - هاجزاده - دولتشاهی مکی - دکتر بقائی - عماد تربتی - دکتر نبوی - حاذقی بوداغبیان - مهدی ارباب - گنابادی - نبوی سلطان العلماء - سعید مهدوی - عزیز زنگنه - اسلامی گودرزی - دکتر جلالی - بهبهانی - ملک مدنی غضنفری - ظفری - صالح - حائری زاده - آزاد ناظرزاده - محسن طاهری - سودآور - حسن مکریم عباسی - صاحبجمع - فقیهزاده - قرشی - بزرگ نیا نریمان - قبادیان - صفائی - دکتر کاسمی - خاکباز گرگانی - قهرمان - دکتر راجی - ابکار - شادلو منصف - جمال امامی - نورالدین امامی - رفیع کههد - جواد عامری - دکتر کبان - دولت آبادی برومند - سالار بهزادی - معین زاده - امیری - رضوی - دکتر علوی - مرتضی حکمت - افشاری علیمحمد دهقان - دکتر برال - عرب شیبانی - پیراسته غلامرضا فولادوند - خسرو قشائی - محمدعلی مسودی صدرزاده - جواد مسودی

(اخذ رای بعمل آمد و پس از شماره آراء نتیجه بقرارد زبرد)

ورقه سفید ۵۱ ورقه کبود ۶ ورقه سفید هلامت امتناع ۱۹

اسامی موافقین - آقایان: صدرزاده - معینزاده - باقری - شوشتی - محمد علی مسودی - رضوی غلامرضا فولادوند - امیر افشاری - مرتضی حکمت کههد - سالار بهزادی - صفائی - ابکار - منصف عامری - نورالدین امامی - ابوالقاسم امینی - شادلو صاحبجمع - دکتر جلالی - گودرزی - اسلامی - عباسی - مهدی ارباب - سلطان العلماء - سعید مهدوی ملک مدنی - گنابادی - دکتر نبوی - بهبهانی - ظفری - فقیهزاده - بزرگ نیا - محسن طاهری - دولت آبادی - برومند - قبادیان - نبوی - قاسم - فولادوند - غضنفری - خسرو قشائی - قرشی - مکریم - ابوالفتح دولتشاهی - قهرمان - جمال - امامی - اورنگ - علیمحمد دهقان - کشاورز صدر

تبعیض نشود در تمام قوانینی که ما داریم اگر آقایان وقت فرموده باشند و به بیان متقن توجه کرده باشند همیشه نوشته شده است مستخدمین لشکری و کشوری دلیلش هم واضح است برای اینکه دولت یکی است مملکت یکی است مجلس شورای ملی یکی است قانون هم یکی است و بایستی شامل حال همه بشود

رئیس - آقا تأمل بفرمائید اکثریت نیست (چند لحظه بعد اکثریت حاصل شد) بفرمائید

فرهودی - عرض کنم خود این ماده واحد هم توجه باین اصل داشته است یعنی آمده است گفته است که افسران و درجه داران و افرادی که قبل از تصویب قانون ۱۸ فروردین بازنشسته شده اند مشمول تبصره ۷ قانون ۱۸ فروردین ۲۸ خواهند بود و ما به التفاوت با آنها پرداخته خواهد شد از این ماده ما اینطور می فهمیم و همینطور هم هست که افسران یک قانون بازنشستگی داشته اند و مطابق آن قانون جماعتی بازنشسته شده اند بعد قانون جدیدی گذشته است یک مزایایی برای بازنشستگان ایجاد کرده است حالا قانون آورده اند که کسانی هم که قبل از این مزایا بازنشسته شده اند این مزایا بایشان هم داده شود مجلس را هم معین میکند پس خود این قانون را هم که دولت داده و بوضع آنها توجه کرده است برای این بود که تبعیض نشود یعنی می خواهند تبعیض را از بین افسران بازنشسته بردارند ولی اینجا مجلس شورای ملی است و بایستی همه مستخدمین یک نظر نگاه کنند یعنی غیر از مستخدمین لشکری مستخدمین کشوری هم داریم و برای آنها هم در قانون بازنشستگی و بلکه قانون بازنشستگی وضع شده و الا بازنشستگانی که از مستخدمین کشوری ما داریم در حقیقت سه دسته هستند یک دسته مطابق قانون استخدام بازنشسته شده اند یک اصلاحی در این مجلس شد یک دسته ای مطابق آن اصلاح مطابق قانون دوم بازنشسته شدند یک اصلاح سومی هم شد دسته سوم مطابق آن قانون بازنشسته شدند بطوریکه الان در

در میان مستخدمین بازنشسته کشوری ما سه جور بازنشسته داریم یعنی سه نوع با ایشان عمل شده است بعضی ایشان یک شصت حقوق ضرب در سنوات خدمت بعضی ها یک چهارم حقوق ضرب در سنوات خدمت بعضی هم با یک سیام حقوق ضرب در سنوات خدمت بازنشسته کرده اند این است که در قانون اساسی هم باز مابک ماده ای داریم که مجلس شورای ملی همیشه در موقع وضع قوانین بآن اصل قانون اساسی هم باید توجه کند آن اصل چیست؟ آن اصل این است اصل ششم افراد طبقات مردم در مقابل قانون مساوی الحقوق هستند ما هم طبقات و افراد بازنشسته داریم باز نه کشوری داریم و بازنشسته لشکری داریم آمده اند در میان افراد لشکری رفع تبعیض کرده اند (صحیح است) یعنی گفته اند که آنها ای را که قبل از قانون اخیر بازنشسته شده اند از مزایای قانون جدید استفاده بکنند اما راجع به مستخدمین کشوری که این تبعیض هنوز بین آنها برقرار است توجهی نشده البته بنده در این جایز ادرای بجناب آقای وزیر جنگ ندارم و کمال ارادت را هم بایشان دارم و این لایحه شان هم دلیل بر این است که ارادت بنده بمورد است یعنی معنی متقن باید احتیاط بکنند احتراز بکنند از اینکه قانونی بگذارند که خدای نکرده از این قانون استفاده

بکنند و در میان افراد لشکری رفع تبعیض کرده اند (صحیح است) یعنی گفته اند که آنها ای را که قبل از قانون اخیر بازنشسته شده اند از مزایای قانون جدید استفاده بکنند اما راجع به مستخدمین کشوری که این تبعیض هنوز بین آنها برقرار است توجهی نشده البته بنده در این جایز ادرای بجناب آقای وزیر جنگ ندارم و کمال ارادت را هم بایشان دارم و این لایحه شان هم دلیل بر این است که ارادت بنده بمورد است یعنی معنی متقن باید احتیاط بکنند احتراز بکنند از اینکه قانونی بگذارند که خدای نکرده از این قانون استفاده

بکنند و در میان افراد لشکری رفع تبعیض کرده اند (صحیح است) یعنی گفته اند که آنها ای را که قبل از قانون اخیر بازنشسته شده اند از مزایای قانون جدید استفاده بکنند اما راجع به مستخدمین کشوری که این تبعیض هنوز بین آنها برقرار است توجهی نشده البته بنده در این جایز ادرای بجناب آقای وزیر جنگ ندارم و کمال ارادت را هم بایشان دارم و این لایحه شان هم دلیل بر این است که ارادت بنده بمورد است یعنی معنی متقن باید احتیاط بکنند احتراز بکنند از اینکه قانونی بگذارند که خدای نکرده از این قانون استفاده

که انصافاً مردمان زحمت کشیده و خادمی هستند بکنند اینجا سخن بنده بادولت و مجلس شورای ملی است که دولت که متوجه شده است که تبعیض میان یک طبقه از مستخدمین خوب نیست این توجه را بایستی تعمیم بدهد و سرایت بدهد بسیار طبقات مستخدمین هم شامل بکنند چون از نظر دولت که فرق نمی کند البته از نظر جناب آقای وزیر جنگ از نظر شکل و مسئولیتی که دارند ممکن است فرق بکنند ایشان البته بنا بر وظیفه ای که دارند مجاز هستند و موظف و مکلف هستند که حوزه خودشان را اصلاح بکنند و اگر اشکالاتی هست رفع کنند اگر تبعیض هست رفع کنند نمیشود از ایشان انتظار داشت ولی دولت بایستی مستخدمین کشوری وزارت کشور و وزارت دارائی هم توجه کند بنده اینجا نظرم راجع بدولت است که دولت وقتی که توجه بکنند که تبعیض خوب نیست و نباید تبعیض کرد از نظر دولت مستخدمین یکسانند از نظر مجلس شورای ملی هم بطریق اولی باز در قانون اساسی یک عبارتی داریم بنده استفاده از آن عبارت میکند نوشته است مجلس شورای ملی نماینده قاطبه اهالی مملکت است پس وقتی یک قانونی را برای یک طبقه وضع میکنند بایستی که سایر معایب هم این قانون را جلوی چشم بیآورند تا بتوانند مفهوم نمایندگی قاطبه اهالی مملکت صدق پیدا بکنند بنا بر این بنده مقصود این است که جناب آقای وزیر جنگ از طرف دولت و آقای مخبر کبیریون بودجه در اینجا یک تأییدی بدهند و یک توجهی بکنند که برای رفع تبعیض بین بازنشستگان کشوری هم یک فکری خواهند کرد منتهی در این لایحه جایش نیست بایستی لایحه جدا گانه ای بیآورند و مجلس شورای ملی بااطمینان باینکه این تبعیض از سایر طبقات بازنشستگان کشوری هم برطرف خواهند شد یعنی آنها هم بطور واحد از مزایای قوانین بهره مند خواهند شد الا آن قانون است یکی یک شصت ضرب در سنوات خدمت بیکه چهارم ضرب در سنوات خدمت یکی یک سیام ضرب در سنوات خدمت البته اینکه یک سیام ضرب در سنوات خدمت است جدیدتر است و عادلانه تر هم هست چرا این کار را کردند برای اینکه مخارج زندگی بالا رفته است چون مخارج زندگی بالا رفته است گفته اند که یک شصت حقوق کافی نیست یک سیام حقوق ضرب در سنوات خدمت بشود آقا آنها ای هم که باریک شصت حقوق ضرب در سنوات خدمت بازنشسته شده اند آنها هم همین زندگی را باید بکنند و این به چه جوجه عادلانه نیست که ما یک طبقه ای از کشور که قدیماً بازنشسته شده اند در همین زندگی سخت و این زندگی گران بگوئیم یک شصت حقوق ضرب در سنوات خدمت بدهیم یک جماعتی که در پنج سال چهار سال پیش از این در موقع گرانی زندگی بازنشسته شده اند بگوئیم که یک سیام حقوق ضرب در سنوات خدمت این یک تبعیض است که نه روح دولت گمان میکنم موافق باشد نه مجلس شورای ملی موافق باشد (صحیح است) و نه ۸ قانون اساسی و این اصلی که

می گوید مجلس شورای ملی نماینده قاطبه اهالی مملکت است هیچ کدام اجازه نخواهند داد و بنده استدعا میکنم که از طرف دولت و از طرف کبیریون بودجه تأمین بدهند که این تبعیض از مستخدمین کشوری هم برطرف خواهد شد

رئیس - آقای حاذقی

حاذقی - بیان نماینده محترم جناب آقای فرهودی که بعنوان مخالف فرمودند به چه جوجه بزی مخالفت که نمیدهد سهل است حاکی از کمال موافقت ایشان هم با این لایحه بود منتهی میفرمودند که بایستی این قسمت شامل تمام مستخدمین بازنشسته کشوری هم بشود و این حرف مورد تأیید تمام اشخاص است که طرفدار تساوی و جلو گیری از تبعیض هستند بطور کلی آنچه که موجب گرفتاریهای در این مملکت شده است سوء نیت افراط یا تقریط در کار است که موجب تبعیض می شود چنانچه اغلب بلکه تمام گرفتاریها و تقییریه و تحلیل بشود مبتنی بر همین اصل است مثلاً ما در مملکت دودسته افراد داریم بدسته مردمان بسیار درست و صادق و امین ولی متأسفانه اکثر آنها فاقد آن شهادت و سراجت در کار هستند نه مسئولیت در کار به عهده میکنند نه قدرت حل و فصل امور را دارند و مدتی مردم مملکت را گرفتار می کنند و دست بهم می مانند و هیچ تصمیمی نمیگیرند در نتیجه می خواهند با اصطلاح کردی بتمام و درستی و صداقت آنها نشینند در حالت منفی باقی باقی میمانند و این خودش موجب یک ضررهای برای مملکت است یک دسته هم مردمانی هستند که متأسفانه نادرست و روی ضعف تربیت خانوادگی و نقص تربیت اخلاقی و دینی اینها دزد هستند با کمال بی پروائی همیشه عمل می کنند و این تبعیضات ناشی می شود همینطور مثلاً راجع باین قانون تصفیه که چندین روز وقت مجلس را گرفت اگر این هیئت تصفیه نبوده بود و با کمال حقیقت و ذوق قضائی و تجاوز از حدود خودش نکرده بود بقوه مقننه سرایت نداده بود اصلاح هیچ کیفیت ما مواجه با این جریان نمیشدیم همانطور که اکثر آقایان اظهار فرمودند ما طرفدار دزدها و دروغگوها و خراج آنها از مشاغل دولتی هستیم ولی متأسفانه همین انحراف فکری که برای هیئت تصفیه دست داد و موجود این نکته شد که یک هیئت تصفیه که جزئی از قوه مجریه است صلاحیت اظهار نظر در قوه مقننه ندارد زیرا او کیل مصونیت دارد و کیل مستخدم دولت نیست و کیل در موقعی که اصل ۱۲ قانون اساسی او را بتمام معنی معنون از هر گونه تعقیب جزائی و حقوقی میکند مگر بعد از سلب مصونیت چگونه بخودشان حق میدهد بنشینند نظر بدهند یک تصمیم قضائی بگیرند نسبت بقوه مقننه که عضو دولت نیستند قانون انعام تصفیات هیئت تصفیه ۵۱۸۰ ای موافق از مجلس گذشت (محمدعلی مسودی - ۵۰۰ رای بود یکی هم اشتباه بود) این موضوعات باید تخصصی در مورد تا مملکت اصلاح شود تا مقامات مملکتی از تبعیض خود داری بکنند بنده با نظر همکار محترم جناب آقای فرهودی کاملاً موافق هستم که این ماده التفاوت بازنشستگی به مستخدمین کشوری هم تعلق

بگیرد ولی مطابق اصلی که گفته اند مالا بپوک کله لایترک کله این قسمتی که حالا دولت موافقت کرده و اعتبارش هم کلاً بدست عمل خود صندوق بانستگاری است نه از متن بودجه مملکتی بنا بر این ما با کمال علاقه یک قسمت از این تبعیض را رفع می کنیم موافقت می کنیم و یکمده از درجه داران ارتش که بمملکت خدمت کرده اند و حالا باز نشسته هستند بقرع مشروع قانونی ما به التفاوت خود میرسند و از دولت هم خواهش میکنم که برای جلوگیری از هر گونه تبعیض لایحه ای تهیه بکنند و با کمال علاقه مندی همکاری میکنیم که رفع آن تبعیض هم بشود

رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکره از طرف آقای ملک مدنی رسیده که قرائت می شود (شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد کفایت مذاکره می نمایم - ملک مدنی
رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - لایحه ای که آقای وزیر جنگ تقدیم مجلس کرده اند یکی از ارایج بسیار خوب است (صحیح است) ما نباید فراموش بکنیم که زندگی مردم از حالا تا ۱۰ سال پیش چقدر تفاوت کرده است این شاخص بانک ملی را آقایان نگاه کنند که از ۱۰ سال پیش تا حالا ۱۱۰۰ درصد تفاوت کرده است ما همین نسبت پائین آمده است اگر کسی ۱۰ سال پیش صد تومان داشت امروز ۱۰۰۰ تومان باید داشته باشد که بتواند زندگی را تأمین کند بنا بر این این دسته افسران بازنشسته همه مردمانی هستند که در راه خدمت بکشور عمر صرف کرده اند و مورد احترام و علاقه همه ما هستند باید به آنها کمک کرد اما بیانی که جناب آقای فرهودی فرمودند بسیار مطلب اساسی و اصولی است و ما توجه دولت را بوسیله جناب آقای وزیر جنگ جلب می کنیم که این افکار مجلس شورای ملی را دولت توجه کند که باید برای این افراد کشوری هم یک لایحه ای مشابه همین لایحه طبق همان نظری که ایشان اظهار کردند و طبق آخرین لایحه ای که دولت راجع باسول بازنشستگی داده به آنها هم توجه کند و البته این را که بنده اینجا پیشنهاد کردم یک مردی است که عضو وزارت فرهنگ است کافندش جیب بنده است چون بنده هادند دارم کافندی در مجلس بخوانم و از وقت مجلس بگیرم ۵۰ نفر عائله دارد عرض کنم رتبه پنج است منتظر خدمت شده است کافند نوشته است که من با کمال بدبختی زندگی میکنم اگر من انتحار کنم بخودشان حق میدهد بنشینند نظر بدهند یک تصمیم قضائی بگیرند نسبت بقوه مقننه که عضو دولت نیستند قانون انعام تصفیات هیئت تصفیه ۵۱۸۰ ای موافق از مجلس گذشت (محمدعلی مسودی - ۵۰۰ رای بود یکی هم اشتباه بود) این موضوعات باید تخصصی در مورد تا مملکت اصلاح شود تا مقامات مملکتی از تبعیض خود داری بکنند بنده با نظر همکار محترم جناب آقای فرهودی کاملاً موافق هستم که این ماده التفاوت بازنشستگی به مستخدمین کشوری هم تعلق

نباغند آن طبقه هیچ کار از همان ساخته نباشود آدمی که بیست سال سی سال مدارج خدمت را طی س کرده نمیتواند رجعت کند دومرتبه بروودکاری بهش رجوع بکنند سنش مقتضی نیست همرش گذشته بنا بر این دولت باید نسبت بوضعیت او توجه کند امبدوارم این تذکرات مجلس شورای ملی را آقای وزیر جنگ در هیئت دولت مطرح کند و تا هفته دیگر این لایحه ای را که آقای فرهودی هم تذکر دادند بمجلس شورای ملی بیاورند طوریکه حقوق طبقات مستمند و بیچاره ای

که خدمت دولت آنها را بیچاره کرده وامروز کاری نمیتوانند انجام دهند از بین نرود.
 رئیس - مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) باید رای گرفته شود ولی عده برای رای کافی نیست در موقع رسیدگی بآراه تصفیه که آقایان تند نویس ها بعمل آورده اند. رای موافق بوده است یک نفر اشتباه شده است.
 قبادیان - اگر تشریف نمیاورند آقایان بفرمائید

جریمه شان کنند.
 امامی - باید جریمه شان کنید.
 ۵- ختم جلسه - بعنوان تنفس
 رئیس - چون اکثریت برای گرفتن رای به پیشنهاد کفایت مذاکرات نیست تنفس میدهیم (در این موقع پنجاه دقیقه قبل از ظهر جلسه بمنوان تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نگردید).
 رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت